

**Справа „Християнсько-демократична народна партія проти Молдови”
(„Christian Democratic People’s Party v. Moldova”)**

У рішенні, ухваленому 14 лютого 2006 року у справі *„Християнсько-демократична народна партія проти Молдови”*, Суд постановив, що

- мало місце порушення ст. 11 Конвенції щодо свободи зібрань та об’єднань з іншими.

Відповідно до ст. 41 Конвенції Суд призначив сплатити заявнику 4000 євро на відшкодування судових витрат.

Обставини справи

Заявник – Християнсько-демократична народна партія (далі – ХДНП) є політичною партією, представленою у парламенті Молдови. На час подій, про які йдеться у справі, партія перебувала в опозиції.

Наприкінці 2001 року Уряд оголосив, що має намір запровадити у школах обов’язкове вивчення російської мови. Така звістка викликала хвилю запеклих публічних дебатів. У зв’язку з цим парламентська фракція ХДНП надіслала до Міської ради Кишинева повідомлення про планування зустрічі з виборцями. Це зібрання мало відбутися навпроти будинку Уряду. ХДНП вирішила провести це зібрання, не чекаючи на отримання попереднього дозволу від Міської ради. Такі свої дії партія мотивувала положеннями Закону “Про статус депутата”.

Втім Міська рада, розглянувши повідомлення партії про проведення зібрання, кваліфікувала його як демонстрацію. Відтак партії було рекомендовано провести планований захід у іншому місці. Однак, незважаючи на рішення Міської ради, ХДНП таки провела зустріч біля будинку Уряду, а далі продовжила це робити регулярно упродовж наступного місяця. Кожного разу представники партії надсилали повідомлення Міській раді про проведення зібрань, однак не чекали на отримання попереднього дозволу.

У січні 2002 року Міністерство юстиції застосувало до партії заборону на проведення будь-яких акцій упродовж місяця. У рішенні міністерства вказувалось, що підставою застосування такої санкції є проведення партією недозволених демонстрацій. Поряд з цим у рішенні відзначалися дві обставини, які передусім були взяті до уваги при обранні санкції. По-перше, це – участь у демонстраціях неповнолітніх осіб, що було кваліфіковано як порушення Конвенції про права дитини

та іншого суміжного законодавства. А другою обставиною було використання учасниками таких гасел, які сприймалися як заклики до громадської непокори та як посягання на основи конституційного і правового порядку.

Партія оскаржила рішення міністерства до суду. Однак у задоволенні скарги заявнику було відмовлено. Рішення нижчої судової інстанції було також підтримане Верховним судом.

У лютому 2002 року представники Ради Європи, за ініціативою її Генерального Секретаря, провели розслідування у справі. Внаслідок цього, а також з огляду на муніципальні вибори, які мали незабаром проводитись у Молдові, Міністерство юстиції ухвалило рішення, відповідно до якого ХДНП було дозволено відновити свою діяльність. Однак попереднє рішення міністерства щодо партії так і не було скасовано.

Зміст рішення Суду

Партія-заявник стверджувала, що застосування тимчасової заборони на її діяльність порушувало право на свободу зібрань та об'єднання, гарантоване ст. 11 Конвенції. Партія також зазначала про порушення ст. 10 Конвенції.

Суд розглядав три головні підстави, які призвели до застосування заборони діяльності партії, а саме: відсутність у ХДНП попередніх дозволів від місцевої влади на проведення зібрань відповідно до Закону “Про об'єднання”, участь дітей в акціях та виголошення на зібраннях заяв, які, за їхньою суттю, були закликами до громадської непокори. Оцінивши ці підстави, Суд дійшов висновку, що вони не були належним і достатнім підґрунтям для застосування заборони діяльності партії.

Суд наголосив, що тільки найбільш серйозні порушення, тобто такі, які становлять загрозу політичному плюралізму та основоположним демократичним принципам, можуть виправдати застосування заборони діяльності політичної партії. На думку Суду, зібрання, які проводила ХДНП, мали цілком мирний характер. Учасники акцій не виголошували жодних закликів про повалення Уряду і не посягали на принципи плюралізму й демократії. Отож, застосоване до партії обмеження не можна вважати заходом, пропорційним переслідуваній цілі. Суд відзначив, що розглядуване обмеження не можна вважати також і таким, що відповідало нагальній соціальній потребі.

Суд зауважив, що, незважаючи на тимчасовий характер, заборона насправді справляла “відлякуючий ефект” на здійснення партією свободи вираження своїх

поглядів та досягнення політичних цілей. Цей ефект міг особливо проявитися напередодні муніципальних виборів.

Суд позитивно відзначив готовність державних органів відновити діяльність організації у відповідь на розслідування, що було проведено з ініціативи Генерального Секретаря Ради Європи. Попри це, Суд все ж таки дійшов висновку, що застосована до ХДНП тимчасова заборона її діяльності не була необхідна у демократичному суспільстві. Тому він постановив, що мало місце порушення ст. 11 Конвенції.

Суд не вважав за необхідне розглядати окремо скаргу партії-заявника щодо порушення ст. 10 Конвенції, оскільки, на його думку, скарга у цій частині стосувалася тих самих обставин, що і скарга стосовно ст. 11 Конвенції.